

NYE VEIER AS
Kjøita 6
4630 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon
Lina Sannes Eskerud, 32266818

Tillatelse til gjennomføring av utgraving av automatisk fredet kulturminne i Kjellerberget naturminne

Statsforvalteren gir tillatelse utgraving av automatisk fredet kulturminne i Kjellerberget naturminne. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Det er knyttet vilkår til tillatelsen.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 05.07.2022. Det er søkt om tillatelse til utgraving av automatisk fredet kulturminne i Kjellerberget naturminne i Hole kommune.

Søker skriver:

«Nye Veier er som tiltakshaver blitt pålagt å gjennomføre utgraving av automatisk fredede kulturminner i forbindelse med anlegges av ny E16 og RIngeriksbanen. Dette arbeidet pågår nå i betydelig omfang i Hole kommune. Deler av disse lokalitetene kommer i berøring med Kjellerberget naturminne.

Vi er ikke kjent med hvilke vurderinger som ble lagt til grunn i forbindelse med oppretting av naturminnet, men forhold til automatisk fredede kulturminner er ikke spesielt nevnt i forskriften. Det er likevel i dag et overlappende vern, med to ulike verneformål. Alle automatisk fredede kulturminner har hjemmelsgrunnlag i lov, og naturminnet Kjellerberget har hjemmel i vedtatt forskrift. Det antas derfor at Kulturminneloven har forrang i den gitte situasjonen.»

Statsforvalteren har hatt kontakt med Miljødirektoratet og fått bekreftet at dette ikke er tilfellet. Verneforskriften for naturminnet er likestilt med de automatiske fredede kulturminnene. Det krever derfor tillatelse etter verneforskriften dersom det skal gjøres inngrep i grunnen.

Statsforvalteren var på befaring med Kulturhistorisk museum som skal foreta utgravingen den 3. august. Utgravingen innenfor naturminnet gjelder en gravhaug.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Kjellerberget naturminne. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Kjellerberget naturminne ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 15.01.1988. Formålet med verneområdet er å verne en viktig lokalitet for forståelse av Oslofeltets fossilførende bergarter.

Alle inngrep i grunnen er forbudt, herunder uttak, eller påfylling av masse, anlegg av veg, oppføring av bygninger eller andre faste eller midlertidige innretninger samt fremføring av jordkabler og kloakkledninger o.l. Opplistingen er ikke uttømmende. Det er også forbudt å risse eller male inn tegn, figurer o.l. i fjell eller på steinblokker, jf. § IV pkt. 1 i verneforskriften.

Hammerbruk, kiling, boring og sprenging er ikke tillatt. Videre er innsamling av prøver fra fast fjell forbudt, jf. § IV pkt. 2.

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til utgraving av automatisk fredet kulturminne. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml.) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygges på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger jf. nml. § 8. Statsforvalterens kunnskap om verneområdet er basert på informasjon fra befaring 03.08.2022 samt rapport fra verneplanprosessen. I verneplanen for naturminne er lokaliteten beskrevet:

«Lokaliteten er et nedlagt kalkbrudd. Bruddet viser et snitt gjennom nedre del av Pentameruskalken fra undersilur samt noen få meter av underliggende skifer og kalksandstein. Forskjellige typer av kalksteiner, sedimentstrukturer og virkningen av permisk vulkansk virksomhet kan lett demonstreres i et lite område.»

Vi regner kravet om et godt kunnskapsgrunnlag som oppfylt, og føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Kunnskap om den samlede belastningen (jf. nml. § 10) skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av utgravingen skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Vi er ikke kjent med at det er andre tiltak som vil påvirke naturminnet. Det er bergveggene/fjellet som er vernet og det er trolig lagt på en buffersone rundt disse. Vernet strekker seg på utsiden av bergveggen. Gravhaugen berører ikke bergveggen, men ligger innenfor

avgrensningen til naturminnet. Tiltaket vil derfor ikke skade de fossilførende bergartene som er verneformålet. Utgravingen vil heller ikke føre til skade på berggrunnen da det er toppmassene som skaves av og det vil ikke være hammerbruk, sprenging, boring e.l i berggrunnen. For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (jf. nml. § 12) tas i bruk. Utgravingen bør stoppe ca. 5 m fra synlig bergvegg, på vedlagte kart skal utgravingen da stoppe ved den lyse ytterste sirkelen rundt gravhaugen.

Etter vår vurdering er tiltaket ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilkårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til utgraving av automatisk fredet kulturminne i Kjellerberget naturminne. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Utgravingen skal stoppe ved den ytterste lyse sirkelen rundt gravhaugen, se vedlagt kart.
- Det skal ikke tilføres masser i naturminnet eller sås.
- Tiltaket skal utføres innen 31.12.2023.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvern avdelingen

Lina Sannes Eskerud
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Kart avgrensning gravhaug

Kopi til:

HOLE KOMMUNE
Kulturhistorisk museum

Viksveien 30

3530

RØYSE

